

Η κρίση του σχολείου - Κρίση ανθρωπιάς (Σαράντος Καργάκος, συγγραφέας - ιστορικός)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Σεπτεμβρίου 11, 2017

Με αφορμή την έναρξη του νέου σχολικού έτους...

Οι πολλές θεωρίες περί παιδείας έφαγαν την έρμη την παιδεία. Ποτέ άλλοτε στην ιστορία δεν είχαμε τόση συσσώρευση παιδαγωγικών θεωριών, τόσο μεγάλο όγκο συγγραφών, αλλά ποτέ το σχολείο δεν ήταν τόσο αναιμικό ως θεσμός. Σήμερα -και τουτό το σήμερα έχει διάρκεια πολλών δεκαετιών- θα ήταν πιό σωστό να μιλάμε όχι για σχολείο αλλά για μη σχολείο. Για πολλά παιδιά -και μάλιστα προικισμένα παιδιά- το σχολείο είναι ένα περιττό φορτίο, και σ' αυτό συμφωνούν και πολλοί γονείς. Τα σύγχρονα σχολεία στο βαθμό που ελέγχονται από την πολιτεία δεν έχουν προσωπικότητα, άρα δεν βοηθούν σε τίποτα τα παιδιά να διαμορφώσουν ύγιη προσωπικότητα. Απεναντίας, λόγω της άτελου λειτουργίας και θολών κατευθύνσεων, δημιουργούν σε πολλά παιδιά μιὰ στρεβλή ή άχαμνη προσωπικότητα. Σε κάποια μάλιστα ούτε καν προσωπικότητα αλλά προσωπείο. Τώρα μάλιστα με την επέκταση των ηλεκτρονικών μαθησιακών εργαλειών, που υποκαθιστούν και το δάσκαλο και το βιβλίο, δεν θα έχουμε νέες γενιές με πρόσωπο, θα έχουμε άπρόσωπες εκφράσεις προσωπικότητας. Πλάσματα που θα λειτουργούν με... βύσμα!

Άσφαλώς το παλαιότερο σχολείο ήταν άυστηρό -συχνότατα υπέρμετρα άυστηρό- αλλά είχε μιὰ άποστολή και έδινε στα παιδιά -πέρα από τα άναγκαία για τα τότε δεδομένα γνωστικά έφοδια- έναν σκοπό, έναν προορισμό. Άκόμη και άγράμματοι γονείς έλεγαν -και οι παλαιότεροι το άκούγαμε συχνά- τουτό το παιδαγωγικά εύεργετικό: **«Θά στείλω το παιδί μου στο σχολείο να γίνει "άνθρωπος"»**. Άφότου ή χρησιμοθηρία και ό ώφελιμισμός κυριάρχησαν στη ζωή μας, αυτό που ένδιέφερε ήταν ή με κάθε τρόπο έπιτυχία, έστω κι αν το παιδί γινόταν... άπάνθρωπο. Εύτύχησα επί 35 χρόνια να διδάξω σε σχολεία -κυρίως σε φροντιστήρια- σε έφήβους που προορίζονταν για σχολές ύψηλών άπαιτήσεων. Ό ρόλος μου ήταν να προγυμνάξω τα παιδιά για ύψηλές βαθμολογικές έπιδόσεις. Ήμουν ένας καλός «προπονητής» και είχα χάρη στους «άθλητές» μου - κατακτήσει πολλά πρωταθλήματα. Ποτέ όμως δεν ξέχασα το ρόλο του παιδαγωγού. Και αν καμαρώνω για κάτι είναι για τους παλιούς μου μαθητές που, αν και έφθασαν ψηλά, δεν τους άπέλιπεν ή ανθρωπιά. Άλλ' αν με πλήγωνε τότε κάτι, και μάλιστα πολύ βαθιά, ήταν κάποιες συναντήσεις με γονιούς. Όταν τους έλεγα λόγια καλά για το ήθος των παιδιών τους, μερικοί μου άπαντούσαν κυνικά: «Δεν μ' ένδιαφέρουν αυτά. Αυτό που μ' ένδιαφέρει είναι το αν το παιδί μου θα μπει». Κι έγώ συχνά - αν ό γονιός ήταν

ιδιαίτερα προκλητικός, έλεγα: «Ναί, θά μπει. Αλλά τὸ ζήτημα εἶναι τὶ θὰ βγεῖ;». Ὑποχρεώθηκα κάποτε νὰ πῶ σ' ἓνα νέο Ἀσκληπιάδη, πού, λόγω ἐντόνου προβολῆς, εἶχε ἐξελιχθεῖ σὲ Σάυλωκ τῆς Ἱατρικῆς, τοῦτο τὸ λυπηρὸ: «Λυπᾶμαι βαθιὰ πού συνέβαλα κάποτε στὴν ἐπιτυχία σου». Ὑπὸ τὴν καθοδήγησή μου εἶχε πάρει 20 στὸ μάθημα τῆς Ἐκθέσεως Ἰδεῶν, μόνο πού τὶς ιδέες πού τοῦ δίδαξα ἐγώ, μόλις μπῆκε στὸ Πανεπιστήμιο, τὶς πέταξε μαζί μὲ τὰ ἀνθρώπινα μέλη πού ἔκοβε!

Τὸ παλαιὸ σχολεῖο -τὸ ξαναλέμε- ἦταν αὐστηρὸ ἀλλὰ γιὰ τὸ σύνολο τῶν παιδιῶν ἦταν πολὺ ἀγαπητό. Πρόσφατα μίλησα στὸ Αἰγάλεω μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς παρουσιάσεως ἐνὸς βιβλίου παλαιοῦ συμμαθητῆ γιὰ τὴν περιώνυμη «Παράγκα» τῆς Ὁδοῦ Θηβῶν ἀπ' ὅπου ἀποφοιτήσαμε σ' ἓναν πολὺ δύσκολο γιὰ τὴν πατρίδα μας καιρὸ. Εἶπα στὸ ἀκροατήριο: «Τὸ σχολεῖο αὐτὸ δὲν μοῦ ἐδίδαξε τίποτα· μοῦ ἔμαθε ὅμως τὰ πάντα». Κυρίως μοῦ ἔμαθε νὰ μὴ ζητῶ τίποτα ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου, τίποτα ἀπὸ τὴν πολιτεία. Νὰ ζητῶ μόνο ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου. Καὶ αὐτὸ τὸ μάθημα τὸ εἰσπράξαμε ὅλα τὰ τότε παιδιά. Προσφέραμε στὴ χώρα μας πολλὰ χωρὶς νὰ ζητήσουμε τίποτα. Εἶχαμε περηφάνεια, ὅπως ἔλεγε ἓνα γλυκύτατο ἄσμα. Στὶς ἀρχὲς καὶ στὴ μέση τοῦ καλοκαιριοῦ εἶχα τὴ χαρὰ νὰ συναντηθῶ μὲ μιὰ ἀνθοδέσμη παλαιῶν μου μαθητριῶν πού τὶς παρέλαβα κοριτσάκια 12 ἐτῶν τὸ 1965 καὶ τὶς δίδαξα ὡς τὶς 19 Μαρτίου 1969, ὅταν τὶς ἐγκατέλειψα ξαφνικὰ λόγω πολιτικῆς παρεμβολῆς. Τὶς ρώτησα: «Τὶ ἀπ' ὅσα σᾶς ἔλεγα τότε, μπορεῖ ἀκόμη νὰ θυμᾶστε;». Καὶ τότε μία ἀπὸ αὐτὲς ἀποκρίθηκε: -«Οἱ καλοὶ βαθμοὶ δὲν κάνουν καὶ τὸν καλὸν ἄνθρωπο».

Καὶ τότε, στὴ θύμησή αὐτὴ, βούρκωσαν τὰ μάτια μου...

(Πηγή: sarantoskargakos.gr)